

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 101 Год. LXIV

Среда, 13 август 2008

Цена на овој број е 210 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1919. Закон за употреба на јазик што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа.....	1	1922. Решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	14
1920. Одлука за давање согласност на Одлуката за утврдување на продажна единична цена за станови, подруми и локали во станбено-деловен објект Б1 на ул. „Блажо Алексов“ бб во Кавадарци...	14	1923. Решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	15
1921. Исправка на Одлуката за одобрување на Ценовник-тарифа за испорака на топлинска енергија за греење на тарифните потрошувачи на Топлификација АД Скопје, за период од 1 август до 31 декември 2008 година.....	14	1924. Решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	15
		1925. Решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	16
		1926. Решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	16
		1927. Објава за стапката на пораст на трошоците на живот и платите за месец јули 2008 година.....	16
		Огласен дел	1-80

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1919.

Врз основа на член 75 ставови 1, 2 и 3 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПОТРЕБА НА ЈАЗИК ШТО ГО ЗБОРУВААТ НАЈМАЛКУ 20% ОД ГРАЃАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВО ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА

Се прогласува Законот за употреба на јазик што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 август 2008 година.

Бр. 07-3430/1
4 август 2008 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН
ЗА УПОТРЕБА НА ЈАЗИК ШТО ГО ЗБОРУВААТ
НАЈМАЛКУ 20% ОД ГРАЃАНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА И ВО ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува употребата на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа.

Член 2

Во органите на државната власт во Република Македонија може да се користи и службениот јазик различен од македонскиот јазик во согласност со овој закон.

Јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија се употребува во Собранието на Република Македонија; комуникација на граѓаните со министерствата, судските постапки; управната постапка; извршување на санкции; народен правобранител; изборниот процес; при непосредно изјаснување на граѓаните; при издавањето на личните документи на граѓаните; при водењето на матичната евиденција; примена на полициски овластувања; во радиодифузната дејност; инфраструктурни објекти; локалната самоуправа; финансиите; економијата; образованието и науката; културата и во други области и институции согласно со овој закон.

II. УПОТРЕБА НА ЈАЗИКОТ ВО СОБРАНИЕТО

Член 3

Во работата на Собранието службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Пратеник кој зборува јазик различен од македонскиот јазик, а кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, може на седница на Собранието и на седница на работното тело да зборува на тој јазик.

Пратеник кој зборува јазик различен од македонскиот јазик, а кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, кога претседава со седница на работно тело на Собранието може да зборува и на тој јазик.

Пратеник кој зборува јазик различен од македонскиот јазик, а кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, собраниските материјали може да ги добие и на неговиот јазик и писмо.

III. КОМУНИКАЦИЈА МЕЃУ ГРАЃАНИТЕ
И МИНИСТЕРСТВОТА

Член 4

Кој било граѓанин кој живее во единиците на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, во комуникацијата со подрачните единици на министерствата во таа единица на локалната самоуправа, може да го употреби тој службен јазик и неговото писмо.

Подрачните единици надлежни за тие единици на локалната самоуправа одговараат на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмо што го употребува граѓанинот.

Кој било граѓанин кој живее во единиците на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, во комуникација со министерствата може да го употребува тој службен јазик и неговото писмо.

Министерствата одговараат на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот кој живее во единиците на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

IV. УПОТРЕБА НА ЈАЗИКОТ ВО СУДСКИТЕ
ПОСТАПКИ

1. Кривична и прекршочна постапка

Член 5

Во кривичната постапка службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Во кривичната постапка друг службен јазик што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните и неговото писмо, се користи во согласност со овој закон.

Член 6

Обвинетиот, оштетениот, приватниот тужител, сведоците и другите лица кои учествуваат во кривичната постапка, а кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот, имаат право при изведувањето на предистражните, истражните и другите судски дејствија и на главниот претрес, како и во постапката по жалба да го употребуваат својот јазик и писмо. Судот ќе обезбеди усно преведување на тоа што лицето, односно другите го изнесуваат, како и на исправите и другиот пишан доказен материјал. Судот ќе обезбеди писмено да се преведе пишаниот материјал кој е од значење за постапката или за одбраната на обвинетиот.

Другите странки, сведоци и учесници во постапката пред судот имаат право на бесплатна помош на преведувач, ако не го разбираат или зборуваат јазикот на кој се води постапката.

За правото на преведувач лицето ќе се поучи. Во записникот ќе се забележи дека е дадена поука и изјавата на лицето.

Преведувањето го врши судски преведувач.

Член 7

Тужбите, жалбите и другите поднесоци се упатуваат до судот на јазикот на кој се води постапката.

Граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, можат поднесоците да ги упатуваат на својот јазик и писмо, ваквите поднесоци судот ги преведува и ги доставува до другите странки во постапката.

На обвинетиот кој не го разбира јазикот на кој се води постапката му се доставува превод од обвинението на јазик на којшто се служел во постапката.

Член 8

Поканите, одлуките и другите писмена судот ги упатува на јазикот на кој се води постапката.

На граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, поканите, одлуките и другите писмена ќе им се достават и на тој јазик.

На обвинетиот кој е во притвор, на издржување казна или на задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа, превод од поднесоците од ставот 1 на овој член ќе му достават на јазикот на којшто се служел во постапката.

На обвинетиот кој не го разбира јазикот на кој се води постапката, превод од пресудата се доставува на јазик на кој се служел во постапката.

Член 9

Одредбите на овој закон кои се однесуваат на употребата на јазиците во кривичната постапка се применуваат и во прекршочната постапка.

2. Парнична постапка

Член 10

Странките и другите учесници во постапката кои зборуваат друг службен јазик кој, исто така, е службен јазик во Република Македонија, во постапката имаат право при учеството на рочиштата и при усно преземање на други процесни дејствија пред судот да го употребуваат својот јазик.

На странките и другите учесници од ставот 1 на овој член во постапката, ќе им се обезбеди усно преведување на нивниот јазик на тоа што се однесува на рочиштето, како и усно и писмено преведување на исправите кои се користат на рочиштето за докажување.

Преведувањето го вршат судски преведувачи.

Член 11

Поканите, одлуките и другите судски писмена се упатуваат до странките и до другите учесници во постапката на македонски јазик и кирилско писмо.

На странките и другите учесници граѓани на Република Македонија, чиј јазик е службен јазик различен од македонскиот јазик, поканите, одлуките и другите судски писмена им се доставуваат на тој јазик.

Член 12

Странките и другите учесници во парничната постапка, тужбите, жалбите и другите поднесоци ги поднесуваат до судот на македонски јазик и кирилско писмо.

Странките и другите учесници, граѓани на Република Македонија, чиј јазик е службен јазик различен од македонскиот јазик и кирилското писмо, тужбите, жалбите и другите поднесоци можат да ги поднесуваат до судот на нивниот јазик и писмо. Ваквите поднесоци судот ги преведува на македонски јазик и кирилско писмо и ги доставува до другите странки и учесници во постапката.

Член 13

Трошоците за преведување за странките и учесниците во постапката кои се граѓани на Република Македонија што настануваат со примената на одредбите на овој закон за правото на употреба на својот јазик и писмо, паѓаат на товар на средствата на судот.

3. Други постапки

Член 14

Одредбите на овој закон кои се однесуваат на употребата на јазиците во парничната постапка се применуваат и во вонпарничната постапка и во постапката по управните спорови.

4. Друга употреба во судските и други органи

Член 15

При избор на судија и судија-поротник во судот кој се наоѓа на подрачје на единица на локална самоуправа каде што најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, судијата и судијата-поротник припадник на таа заедница, свечаната изјава ја даваат на македонски јазик, а ја потпишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на таа заедница.

Во судовите чие седиште е на подрачјето на единиците на локалната самоуправа во кои покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо друг службен јазик и неговото писмо е јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, печатот на судот, називот и седиштето на судот се напишани, односно истакнати и на тој јазик и писмо.

Член 16

Јавното обвинителство во извршувањето на функцијата соодветно ги применува одредбите од Законот за кривичната постапка, кои се однесуваат на употребата на јазиците.

Член 17

Избраните членови на Судскиот совет на Република Македонија припадници на заедниците кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, свечаната изјава од членот 28 на Законот за Судскиот совет на Република Македонија ја даваат на македонски јазик, а ја потпишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на таа заедница.

V. ДРУГА УПОТРЕБА

1. Општа управна постапка

Член 18

Граѓаните кои зборуваат на јазик различен од македонскиот јазик, а кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, во управната постапка што се води во органите на државната управа, другите државни органи, органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, правните и други лица на кои со закон им е доверено вршење на јавни овластувања, имаат право да го користат тој јазик.

Правото од ставот 1 на овој член може да го користи кој било граѓанин кој живее во единица на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, во комуникацијата со подрачните единици на министерствата, може да употреби кој било од службените јазици и неговото писмо. Подрачните единици надлежни за тие единици на локалната самоуправа одговараат на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмо што го употребува граѓанинот. Секој граѓанин во комуникација со министерствата може да употребува еден од службените јазици и неговото писмо, а министерствата одговараат на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмо што го употребува граѓанинот.

Странките во постапката кои зборуваат јазик различен од македонскиот јазик кој, исто така, е службен јазик, поднесоците можат да ги поднесуваат на тој јазик и писмо. Ваквите поднесоци органите, пред кои се води постапката ги преведуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и постапуваат по нив.

Органите пред кои се води управната постапка кога се решаваат во управни работи, одговараат на службен македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмото што ги употребила странката.

Ако во управната постапка сведокот не го знае јазикот на кој се води постапката, ќе се испита преку преведувач.

Ако некое сослушување во управната постапка се врши преку преведувач, во записникот ќе се означи на кој јазик зборувал сослушаниот и кој бил преведувач.

2. Извршување на санкциите

Член 19

Правото за употреба на јазикот на осудените лица во комуникацијата со Управата за извршување на санкциите, установата за извршување на санкциите или другите државни органи се користи согласно со одредбите на овој закон кои се однесуваат на употребата на јазикот во општата управна постапка.

3. Народен правобранител

Член 20

Во постапката пред Народниот правобранител службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Во постапка што се води пред Народниот правобранител друг јазик што го зборуваат најмалку 20 % од граѓаните и неговото писмо, исто така, е службен јазик.

Одредбите кои се однесуваат на употребата на јазиците во општа управна постапка соодветно се применуваат и во постапката пред Народниот правобранител.

Секое лице во комуникацијата со Народниот правобранител може да употреби еден од службените јазици и неговото писмо, а Народниот правобранител одговора на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмо што ги употребува подносителот на претставката.

4. Изборен процес

Член 21

При спроведувањето на изборите во работата на општинските изборни комисии и избирачките одбори, во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо во службена употреба е и јазикот и писмото што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во таа општина.

Член 22

При спроведувањето на локалните избори, подносителот на листите од Изборниот законик во единицата на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, поднесувањето на листите на кандидати, односно листа на кандидати за градоначалник се врши на јазикот и писмото што го употребуваат граѓаните во таа единица на локалната самоуправа.

При спроведувањето на парламентарните избори, подносителот на листите од Изборниот законик во изборните единици во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, поднесувањето на листите на кандидати се врши покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото што го употребуваат граѓаните во таа единица на локалната самоуправа.

Член 23

Државната изборна комисија утврдените единствени листи на кандидати за пратеници во изборните единици ќе ги објави во дневниот печат од кој еден е на јазикот на заедницата што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, најдоцна 25 дена пред денот определен за одржување на изборите.

Утврдените листи на кандидати во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, се објавуваат покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што го употребуваат граѓаните во таа општина.

Член 24

Упатството за гласање издадено од Државната изборна комисија е печатено на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазиците и писмата на заедниците наведени во Преамбулата на Уставот на Република Македонија.

Член 25

Гласачкото ливче се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Името на подносителот на листата, името и презимето на кандидатот, односно носителот на листата се пишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

За припадниците на заедниците, името на подносителот на листата и името и презимето на кандидатот, односно носителот на листата се пишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на заедницата на која тие припаѓаат.

Во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, гласачките ливчиња за избори се печатат покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што го употребуваат граѓаните во таа општина.

5. Облици на непосредно изјаснување

Член 26

Гласачкото ливче за референдум на државно ниво се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Во општините и градот Скопје во кои покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо во службена употреба е и друг службен јазик и неговото писмо, гласачкото ливче се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што е во службена употреба во таа општина и градот Скопје.

Член 27

Гласачкото ливче за референдум на локално ниво се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Во општините, градот Скопје и општините во градот Скопје во кои покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо во службена употреба е и друг службен јазик и неговото писмо, гласачкото ливче се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што е во службена употреба во таа општина, градот Скопје и општините во градот Скопје.

Член 28

Потписите на граѓаните за граѓанската иницијатива на државно ниво се даваат на образец пред органот на државната управа надлежен за евиденција на избирачко право, во рамките на работното време.

Образецот од ставот 1 на овој член го содржи предлогот за кој се собираат потписите на граѓаните и податоците за реден број, име и презиме, единствен матичен број на граѓанинот и простор за потпис на граѓаните.

Во општините и градот Скопје во кои покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо во службена употреба е и друг службен јазик и неговото писмо, образецот од ставот 2 на овој член се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмото што е во службена употреба во таа општина и градот Скопје.

6. Лични документи

Член 29

На граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, образецот на личната карта се печати и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот.

На граѓаните кои зборуваат јазик различен од службениот јазик, на нивно лично барање, податоците за личното име што се внесуваат во личната карта се запишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото што го употребува граѓанинот.

Член 30

Обрасците на патните исправи и на визите се печатат на македонски јазик и неговото кирилско писмо, со превод на англиски и француски јазик и нивното писмо.

На граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, на нивно лично барање, образецот на пасошот и патниот лист се печата и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот.

На граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, на нивно лично барање, податоците кои се внесуваат во пасошот и во патниот лист се запишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот.

На граѓаните кои зборуваат јазик различен од службениот јазик, на нивно лично барање, податоците за личното име што се внесуваат во пасошот се запишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото што го употребува граѓанинот.

7. Матична евиденција

Член 31

Матичните книги се водат на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Во подрачјата на единиците на локалната самоуправа во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, образецот на матичните книги се печата и податоците во него се запишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот.

Изводите што се издаваат врз основа на матичните книги од ставот 2 на овој член се издаваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо, како и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот.

8. Полициски овластувања

Член 32

При примената на полициските овластувања повикување, приведување и задржување, полицискиот службеник мора веднаш да го извести лицето на јазик што го разбира, за причините за повикувањето, приведувањето или задржувањето и на јасен начин да го поучи за правото да молчи, правото да се советува со бранител, правото на бранител за време на полициската постапка, правото на лекарска помош ако тоа лицето го бара, како и за правото да се извести член на неговото семејство или нему блиско лице.

9. Радиодифузна дејност

Член 33

Советот за радиодифузија покрај критериумите предвидени во Законот за радиодифузната дејност пријавите ги оценува и врз основа на жанровската и тематската разновидност на програмските содржини, процентот на учеството на програмите изворно произведени на македонски јазик или на јазиците на мно-

зинските етнички заедници кои живеат во Република Македонија во вкупната дневна програма што се планира да се емитува, застапеноста на програмите што ќе третираат настани и случаи од значење за подрачјето на кое ќе се емитува програмата и застапеноста на европските аудиовизуелни дела.

Член 34

Радиодифузерите се должни дневно да емитуваат најмалку 30% програма изворно создадена на македонски јазик или на јазиците на немнозинските заедници кои живеат во Република Македонија, при што во дневното време на емитување не се смета времето одредено за вести, спортски настани, игри, рекламирање, телетекст и телешопинг услуги.

Радиодифузерите се должни да обезбедат најмалку 30% од емитуваната вокално - инструментална музика да биде на македонски јазик или на јазикот на етничките заедници кои не се мнозинство во Република Македонија.

Одредбата од ставот 1 на овој член не се однесува на радиодифузерите кои имаат тематски (типски) програмски сервиси или пак се условени со плаќање од страна на корисникот.

Член 35

Радиодифузерите ја емитуваат програмата на македонски јазик, а во случаите кога програмата е наменета за заедница која не е во мнозинство на јазикот на таа заедница.

Доколку програмските сервиси што се реемитуваат преку јавните комуникациски мрежи се титлуваат на јазик различен од јазикот на кој оригинално се произведени, мора да бидат титлувани на македонски јазик, освен телешопингот и рекламите.

Член 36

Програмите на странски јазици или деловите од нив што се емитуваат на програмите на радиодифузерите треба да бидат преведени на македонски јазик, односно на јазикот на заедницата што не е во мнозинство.

Одредбите од ставот 1 на овој член не се однесуваат на преноси на музички и сценски настани, на образовни програми за изучување на странски јазик, како и на деловите од програмите наменети за странци.

Деловите од програмите што не се преведуваат се најавуваат на македонски јазик, односно на јазикот на заедницата што не е во мнозинство.

Член 37

Рекламните или телешопинг спотовите задолжително се емитуваат на македонски јазик, со македонски превод или на јазикот на соодветната етничка заедница.

Член 38

Македонската радио-телевизија (во натамошниот текст: МРТ) на територијата на Република Македонија, емитува еден телевизиски програмски сервис на македонски јазик и еден телевизиски програмски сервис на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кој е различен од македонскиот јазик и на другите немнозински заедници.

МРТ, на територијата на Република Македонија, емитува најмалку два радиопрограмски сервиси на македонски јазик и еден радиопрограмски сервис на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кој е различен од македонскиот јазик и на другите немнозински заедници.

МРТ емитува посебни радиопрограми наменети за информирање на иселениците и граѓаните на Република Македонија кои живеат во соседните земји, во Европа и на другите континенти на македонски и на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кој е различен од македонскиот јазик и на другите немнозински заедници.

МРТ емитува најмалку еден радио и еден телевизионски програмски сервис преку сателит наменет за иселениците и граѓаните на Република Македонија кои живеат во Европа и на другите континенти на македонски јазик и на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кој е различен од македонскиот јазик и на другите немнозински заедници.

Член 39

МРТ е должна, на секој телевизиски програмски сервис во периодот од 18,00 до 22,00 часот, да обезбеди најмалку 40% програма изворно создадена на македонски јазик или на јазиците на немнозинските заедници кои живеат во Република Македонија од вкупното годишно време на емитување, при што најмалку 30% програма во текот на еден ден изворно произведена на македонски јазик или на јазиците на немнозинските заедници кои живеат во Република Македонија.

МРТ е должна во текот на еден ден, на секој радио-програмски сервис, да обезбеди најмалку 40% програма изворно произведени на македонски јазик или на јазиците на немнозинските заедници кои живеат во Република Македонија.

МРТ е должна да обезбеди најмалку 45% од емитуваната вокално-инструментална музика да биде на македонски јазик или на јазикот на етничките заедници кои не се мнозинство во Република Македонија.

10. Инфраструктурни објекти

Член 40

Име на улица, плоштад, мост и на друг инфраструктурен објект се пишува на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Во општината во која најмалку 20% од граѓаните користат друг службен јазик различен од македонскиот јазик, името на улицата, плоштадот, мостот и на друг инфраструктурен објект, покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо, се пишува и на јазикот и писмото што го користат најмалку 20% од граѓаните во таа општина.

11. Локалната самоуправа

Член 41

Во општините службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Во општините службен јазик покрај македонскиот и неговото кирилско писмо е и јазикот и писмото кои го користат најмалку 20% од жителите на општината.

За употребата на јазиците и писмата на кои зборуваат помалку од 20% од жителите на општината одлучува советот на општината.

Член 42

Во градот Скопје службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Во градот Скопје покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, службен јазик е и јазикот и писмото што го користат најмалку 20% од жителите на градот Скопје.

За употребата на јазиците и писмата на кои зборуваат помалку од 20% од жителите на градот Скопје, одлучува Советот на градот Скопје.

Прописите кои се однесуваат на употребата на јазиците и писмата на кои зборуваат помалку од 20% од жителите на градот Скопје, се усвојуваат со мнозинство гласови од присутните членови на Советот на градот Скопје, при што мора да има мнозинство гласови од присутните членови на Советот кои припаѓаат на заедниците кои не се мнозинство жители во градот Скопје.

Член 43

Во општините во градот Скопје службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

Во општините во градот Скопје покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, службен јазик е и јазикот и писмото што го користат најмалку 20% од жителите во општината.

За употребата на јазиците и писмата на кои зборуваат помалку од 20% од жителите во општините во градот Скопје одлучува советот на општината.

Прописите кои се однесуваат на употребата на јазиците и писмата на кои зборуваат помалку од 20% од жителите на општината, се усвојуваат со мнозинство гласови од присутните членови на советот на општината, при што мора да има мнозинство гласови од присутните членови кои припаѓаат на заедниците кои не се мнозинство жители на општината.

12. Финансии

Член 44

Службениот јазик кој се користи во даночната постапка е регулиран со одредбите кои се однесуваат на употребата на јазикот во општата управна постапка од овој закон.

Член 45

Деловните книги и другите евиденции мора да се приложат на службениот јазик.

Управата за јавни приходи може да дозволи исклучоци од ставот 1 на овој член кога деловните книги и евиденциите се на јазик кој службеното лице го владее.

13. Економија

Член 46

Фирмата на трговското друштво гласи на македонски јазик, со кирилско писмо.

Фирмата на трговското друштво со седиште во единица на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот, може да гласи и на тој јазик и се употребува само заедно со натписот во фирмата на македонски јазик, со кирилско писмо.

Член 47

Трговецот ги води трговските книги на македонски јазик, со арапски цифри и со вредности изразени во денари. Ако користи кратенки, кодови, знаци или симболи, тој мора јасно да го објасни нивното значење.

Трговецот со седиште во единица на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот, трговските книги ги води на македонски јазик, а може да ги води и на тој јазик.

14. Образование и наука

Член 48

Воспитно-образовната работа во основното училиште се изведува на македонски јазик и кирилското писмо.

За припадниците на заедниците кои следат настава на јазик различен од македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, воспитно-образовната работа се изведува на јазикот и писмото на соодветната заедница на начин утврден со овој закон.

Учениците од ставот 2 на овој член задолжително го изучуваат и македонскиот јазик.

Наставник, стручен работник и воспитувач во основно училиште во кои наставата се изведува на јазик различен од македонскиот јазик, освен наставниците по предметот македонски јазик треба да го познаваат и јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

Основното училиште е должно да организира проверка на познавање на јазикот на наставниците од ставовите 1 и 2 на овој член.

Член 49

Во основното училиште за остварување на воспитно-образовната дејност се употребуваат учебници и наставни помагала.

Припадниците на заедниците кои наставата ја следат на јазик различен од македонскиот јазик употребуваат учебници на јазикот на соодветната заедница.

Член 50

Педагошката документација во основните училишта се води и издава на македонски јазик со употреба на кирилското писмо.

За учениците, припадници на заедниците кои наставата ја следат на јазик различен од македонскиот јазик, педагошката документација се води и издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

Член 51

Воспитно-образовната дејност во средното училиште се изведува на македонски јазик и кирилско писмо.

За припадниците на заедниците кои следат настава на јазик различен од македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, воспитно-образовната дејност во јавните средни училишта се изведува на јазикот и писмото на соодветната заедница на начин и под услови утврдени со овој закон.

Учениците од ставот 2 на овој член задолжително го изучуваат и македонскиот јазик.

Во јавното училиште за остварување на воспитно-образовната дејност се употребуваат учебници.

Припадниците на заедниците кои наставата ја следат на јазик различен од македонскиот јазик употребуваат учебници на јазикот на соодветната заедница.

Член 52

Педагошката документација во средните училишта се води и издава на македонски јазик со употреба на кирилското писмо.

За припадниците на заедниците кои наставата ја следат на јазик различен од македонскиот јазик, педагошката документација се води и издава на македонски јазик со употреба на неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

Дневникот на паралелка се води на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

Член 53

Наставата на високообразовните установи се изведува на македонски јазик.

Припадниците на заедниците заради изразување, негување и развивање на својот идентитет и другите особености, имаат право наставата на државните високообразовни установи, по соодветни студиски програми и содржини да ја изведуваат на јазикот на заедницата, различен од македонскиот јазик, во согласност со овој закон и статутот на високообразовната установа. Финансирање од страна на државата ќе се обезбеди за високото образование и на јазикот на којшто зборуваат најмалку 20% од населението во Република Македонија.

Наставата на државните педагошки високообразовни установи за образование на воспитувачи за предучилишно воспитание и наставници за основно образование, како и по дидактичко - методичките предмети за наставници за средно образование, може да се одвива и на јазиците на припадниците на другите заедници кои не се мнозинство во Република Македонија.

Наставата на приватните високообразовни установи може да се изведува и на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија или на светските јазици. Кога наставата се изведува на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија или на светските јазици, македонскиот јазик се изучува како посебен наставен предмет и наставата се изведува на македонски јазик најмалку за уште два наставни предмети.

Кога наставата се изведува на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија, согласно со ставовите 2, 3 и 4 на овој член, македонскиот јазик се изучува како посебен наставен предмет и наставата се изведува на македонски јазик и најмалку на уште два наставни предмети од студиската програма.

15. Култура

Член 54

Министерството за култура за остварување на националниот интерес, согласно со Националната програма, распишува јавни конкурси за проекти што се од национален интерес, во мај во тековната година за наредната година.

Конкурсите од ставот 1 на овој член се објавуваат во средствата за јавно информирање и траат 30 дена од денот на објавувањето. Конкурсите се објавуваат најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Член 55

Плакетата доделена согласно со Законот за култура на добитниците на титулата амбасадор на културата на Република Македонија, на припадниците на етничката заедница која е над 20% во Република Македонија, освен на македонски јазик се доделува и на јазикот кој го зборува припадникот на таа заедница.

Член 56

Локалните библиотеки во единиците на локалната самоуправа на чие подрачје се основани и во кои покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, е службен јазикот и писмото што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, влезната

евиденција и основниот каталог на библиотечниот фонд ги водат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија на подрачјето на таа единица на локалната самоуправа.

16. Слободен пристап до информации

Член 57

Барателот, согласно со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, го доставува барањето до имателот на информацијата на македонски јазик и неговото кирилско писмо, а барателот кој зборува службен јазик различен од македонскиот јазик и писмо, барањето може да го достави и на службениот јазик и писмо што го употребува во согласност со закон.

17. Објавување на акти

Член 58

Законите се објавуваат и на друг службен јазик и писмо што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои припаѓаат на заедниците во Република Македонија.

VI. ПРЕОДНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 59

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од законите и Деловникот на Собранието на Република Македонија што се однесуваат на употребата на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија.

Член 60

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

ПËР ПËРДОРИМИ Е ГЈУHËС QË Е ФЛАСИНИ СË ПАКУ 20% Е QYTETARËВЕ НË РЕПУБЛИКËН Е МАQEDONISË ДHE НË НЈËСИТË Е VETADMINISTRIMIT LOKAL

I. DISPOZITAT E ПËРГJITHSHME

Neni 1

Me кËтË лиgj rregullohet пËрдorими i гјуhËс qË e flasin сË paku 20% e qytetarËве тË RepublikËс сË MaqedonisË dhe нË njËsitË e vetadministrimit lokal.

Neni 2

NË organet e pushtetit shtetËror нË RepublikËн e MaqedonisË mund тË пËрдoret edhe гјуha zyrtare e ndryshme nga гјуha maqedonase нË pajtim me кËтË лиgj.

Gјуha qË e flasin сË paku 20% e qytetarËве нË RepublikËн e MaqedonisË пËрдoret нË Kuvendin e RepublikËс сË MaqedonisË; komunikimin e qytetarËве me ministritË; procedurat gjyqËsore; procedurËн administrative; zbatimin e sanksioneve; Avokatin e Popullit; procesin zgjedhor; гјатË deklarimit тË drejtpËрдrejtË тË qytetarËве; гјатË лËshimit тË dokumenteve personale тË qytetarËве; гјатË mbajtjes тË evidencËс сË amzËс; zbatimit тË autorizimeve policore; нË veprimtarinË radiodifuzive; objektet e infrastrukturËс; vetadministrimin lokal; financat; ekonomi; arsim dhe shkencË; нË kulturË; dhe нË sfera dhe institucione тË tjera нË pajtim me кËтË лиgj.

II. ПËРДОРИМИ I GЈUHËS NË KUVEND

Neni 3

NË punËн e Kuvendit гјуhË zyrtare ËshtË гјуha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

Deputeti i cili flet гјуhË тË ndryshme nga гјуha maqedonase, e тË cilËн e flasin сË paku 20% e qytetarËве тË RepublikËс сË MaqedonisË, нË mbledhjen e Kuvendit dhe нË mbledhjen e trupit punues mund тË flasË нË кËтË гјуhË.

Deputeti i cili flet гјуhË тË ndryshme nga гјуha maqedonase, e тË cilËн e flasin сË paku 20% e qytetarËве тË RepublikËс сË MaqedonisË, kur kryeson me mbledhjen e trupit punues тË Kuvendit, mund тË flasË edhe нË кËтË гјуhË.

Deputeti i cili flet гјуhË тË ndryshme nga гјуha maqedonase, e тË cilËн e flasin сË paku 20% e qytetarËве тË RepublikËс сË MaqedonisË, materialet e Kuvendit mund т'и marrË edhe нË гјуhËн dhe нË alfabetin e tij.

III. KOMUNIKIMI NDËRMJET QYTETARËВЕ DHE MINISTRIVE

Neni 4

Çdo qytetar qË jeton нË njËsitË e vetadministrimit lokal нË тË cilËн сË paku 20% e qytetarËве flasin гјуhË zyrtare тË ndryshme nga гјуha maqedonase, нË komunikimin me njËsitË rajonale тË ministrive нË кËтË njËси тË vetadministrimit lokal, mund ta пËрдorË кËтË гјуhË zyrtare dhe alfabetin e saj.

NjËsitË rajonale kompetente пËр кËто njËси тË vetadministrimit lokal пËргјигјен нË гјуhËн maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe нË гјуhËн dhe alfabetin zyrtar qË e пËрдor qytetari.

Çdo qytetar qË jeton нË njËsitË e vetadministrimit lokal нË тË cilËн сË paku 20% e qytetarËве flasin гјуhË zyrtare тË ndryshme nga гјуha maqedonase, нË komunikimin me ministritË mund ta пËрдorË кËтË гјуhË zyrtare dhe alfabetin e saj.

MinistritË пËргјигјен нË гјуhËн maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe нË гјуhËн zyrtare dhe alfabetin qË e пËрдor qytetari qË jeton нË njËsitË e vetadministrimit lokal нË тË cilËн сË paku 20% e qytetarËве flasin гјуhË zyrtare тË ndryshme nga гјуha maqedonase.

IV. ПËРДОРИМИ I GЈUHËS NË PROCEDURAT GЈYQËSORE

1. Procedura penale dhe пËр kundËrvajtje

Neni 5

NË procedurËн penale гјуhË zyrtare ËshtË гјуha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

NË procedurËн penale гјуhË тјетËр zyrtare qË e flasin сË paku 20% e qytetarËве dhe alfabeti i saj, пËрдoret нË pajtim me кËтË лиgj.

Neni 6

I akuzuari, i дËmtuari, paditËси privat, дËshmitarËт dhe personat e тјerË qË marrin pjesË нË procedurËн penale, e qË flasin гјуhË zyrtare тË ndryshme nga maqedonishtja, гјатË ndËrmarrjes сË veprimeve parahetimore, hetimore dhe ndËrmarrjes сË veprimeve tjera gjyqËsore dhe нË seancËн gjyqËsore kryesore, si dhe нË procedurËн ndaj ankesËс ka тË drejtË ta пËрдorË гјуhËн dhe alfabetin e saj. Gјykata do тË siguroјË пËрkthim goјor тË asaj qË personi, respektivisht тË тјerËт e paraqesin, si dhe тË dokumenteve dhe materialit тјетËр тË shkruar дËshmues. Gјykata do тË siguroјË qË me shkrim тË пËрkthehet materiali i shkruar qË ËshtË me rËndËси пËр procedurËн ose пËр mbroјtјen e тË akuzuarit.

Palët e tjera, dëshmitarët dhe pjesëmarrësit në procedurën para gjyqit kanë të drejtë në ndihmë pa pagesë të përkthyesit, nëse nuk e kuptojnë ose nuk e flasin gjuhën në të cilën mbahet procedura.

Për të drejtën për përkthyes, personi do të udhëzohet. Në procesverbal do të shënohet se udhëzimi është dhënë dhe deklarata e personit.

Përkthimin e bën përkthyesi gjyqësor.

Neni 7

Paditë, ankesat dhe parashtrirat e tjera i dorëzohen gjykatës në gjuhën në të cilën mbahet procedura.

Qytetarët që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, parashtrirat mund t'i dorëzojnë në gjuhën dhe në alfabetin e tyre, parashtrirat e këtilla gjykata i përkthen dhe ua dorëzon palëve të tjera në procedurë.

Të akuzuarit, i cili nuk e kupton gjuhën në të cilën mbahet procedura i dorëzohet përkthimi i akuzës në gjuhë në të cilën është shërbyer gjatë procedurës.

Neni 8

Ftesat, vendimet dhe shkresat e tjera gjykata i dorëzon në gjuhën në të cilën mbahet procedura.

Qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, ftesat, vendimet dhe shkresat e tjera do t'u dorëzohen edhe në këtë gjuhë.

Të akuzuarit, i cili është në paraburgim, në vuajtje dënimi ose në mjekim të detyrueshëm psikiatrik dhe nën rojë në institucion shëndetësor, përkthimin e parashtrirave të paragrafit 1 të këtij neni do t'ia dorëzojnë në gjuhën që është shërbyer gjatë procedurës.

Të akuzuarit, i cili nuk e kupton gjuhën në të cilën mbahet procedura, përkthimi i aktgjykimit i dorëzohet në gjuhën në të cilën është shërbyer gjatë procedurës.

Neni 9

Dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhëve në procedurën penale, zbatohen edhe në procedurën për kundërvajtje.

2. Procedura kontestimore

Neni 10

Palët dhe pjesëmarrësit e tjerë në procedurë që flasin gjuhë tjetër zyrtare, e cila gjithashtu është gjuhë zyrtare në Republikën e Maqedonisë, kanë të drejtë që gjatë pjesëmarrjes në seancat gjyqësore dhe ndërmarrjes së veprimeve të tjera procesore me gojë para gjykatës ta përdorin gjuhën e vet.

Palëve dhe pjesëmarrësve të tjerë nga paragrafi 1 i këtij neni në procedurë, do t'u sigurohet përkthim me gojë në gjuhën e tyre të asaj që ka të bëjë me seancën gjyqësore, si dhe përkthim me gojë dhe me shkrim të dokumenteve që përdoren në seancën gjyqësore për dëshmim.

Përkthimin e bëjnë përkthyesit gjyqësorë.

Neni 11

Ftesat, vendimet dhe shkresat e tjera gjyqësore, palëve dhe pjesëmarrësve të tjerë në procedurë u dorëzohen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin cirilik.

Palëve dhe pjesëmarrësve të tjerë, qytetarë të Republikës së Maqedonisë, gjuha e të cilëve është gjuhë zyrtare e ndryshme nga gjuha maqedonase, ftesat, vendimet dhe shkresat e tjera gjyqësore u dorëzohen në këtë gjuhë.

Neni 12

Palët dhe pjesëmarrësit e tjerë në procedurën kontestimore, paditë, ankesat dhe shkresat e tjera ia dorëzojnë gjykatës në gjuhën maqedonase dhe alfabetin cirilik.

Palët dhe pjesëmarrësit e tjerë, qytetarë të Republikës së Maqedonisë, gjuha e të cilëve është gjuhë zyrtare e ndryshme nga gjuha maqedonase dhe alfabeti cirilik, paditë, ankesat dhe shkresat e tjera mund t'ia dorëzojnë gjykatës në gjuhën dhe në alfabetin e tyre. Shkresat e këtilla gjykata i përkthen në gjuhën maqedonase dhe në alfabetin cirilik dhe ua dorëzon palëve dhe pjesëmarrësve të tjerë në procedurë.

Neni 13

Shpenzimet e përkthimit, për palët dhe pjesëmarrësit e tjerë në procedurë që janë qytetarë të Republikës së Maqedonisë, që bëhen me zbatimin e dispozitave të këtij ligji për të drejtën e përdorimit të gjuhës dhe alfabetit të vet, bien mbi mjetet e gjykatës.

3. Procedurat e tjera

Neni 14

Dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhëve në procedurën kontestimore, zbatohen edhe në procedurën jashtëkontestimore dhe në procedurën për kontestet administrative.

4. Përdorimi tjetër në organet gjyqësore dhe në organet e tjera

Neni 15

Gjatë zgjedhjes së gjykatësit dhe gjykatësit-porotë në gjykatën që gjendet në rajonin e njësisë të vetadministrimit lokal ku së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, gjykatësi dhe gjykatësi-porotë, pjesëtar i kësaj bashkësie, deklaratën solemne e jep në gjuhën maqedonase, kurse e nënshkruajnë në gjuhën maqedonase dhe në alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin e kësaj bashkësie.

Në gjykatat selia e të cilave është në rajonin e njësisë të vetadministrimit lokal në të cilat krahas gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik gjuhë tjetër zyrtare dhe alfabeti i saj është gjuha që e flasin së paku 20% e qytetarëve, vula e gjykatës, emri dhe selia e gjykatës shkruhen, respektivisht vendosen edhe në këtë gjuhë dhe alfabet.

Neni 16

Prokuroria Publike gjatë ushtrimit të funksionit, në mënyrë përkatëse i zbaton dispozitat e Ligjit për procedurë penale, të cilat kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhëve.

Neni 17

Anëtarët e zgjedhur të Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë pjesëtarë të bashkësisë që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase që e flasin së paku 20% e qytetarëve, deklaratën solemne të nenit 28 të Ligjit për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë e japin në gjuhën maqedonase, ndërsa e nënshkruajnë në gjuhën maqedonase dhe në alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin e kësaj bashkësie.

V. PËRDORIMI TJETËR

1. Procedura e përgjithshme administrative

Neni 18

Qytetarët që flasin gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase, ndërsa të cilën e flasin së paku 20% e qytetarëve të Republikës së Maqedonisë, në procedurën administrative që mbahet në organet e administratës shtetërore, organet e tjera shtetërore, organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, personat juridikë dhe personat e tjerë të cilëve me ligj u është besuar ushtrimi i autorizimeve publike, kanë të drejtë ta shfrytëzojnë këtë gjuhë.

Të drejtën nga paragrafi 1 i këtij neni, mund ta shfrytëzojë çdo qytetar i cili jeton në njësinë e vetadministrimit lokal në të cilën së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë të ndryshme zyrtare nga gjuha maqedonase, në komunikim me njësitë rajonale të ministrive, mund të përdorë cilëndo prej gjuhëve zyrtare dhe alfabetin e saj. Njësitë rajonale kompetente për këto njësi të vetadministrimit lokal përgjigjen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën dhe alfabetin zyrtar që e përdor qytetari. Çdo qytetar në komunikim me ministrinë, mund të përdorë njëren nga gjuhët zyrtare dhe alfabetin e saj, kurse ministrinë përgjigjen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor qytetari.

Palët në procedurë që flasin gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase, e cila gjithashtu është gjuhë zyrtare, parashtrësatsat mund t'i dorëzojnë në këtë gjuhë dhe alfabet. Parashtrësatsat e tilla, organet para të cilave mbahet procedura i përkthejnë në gjuhën maqedonase dhe në alfabetin e saj cirilik dhe i procedojnë.

Organet para të cilave mbahet procedurë administrative kur zgjidhen në procedurë administrative, përgjigjen në gjuhën zyrtare maqedonase dhe në alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin të cilën e ka përdorur pala.

Nëse në procedurën administrative dëshmitari nuk e njeh gjuhën në të cilën mbahet procedura, do të dëgjohet me përkthyes.

Nëse ndonjë seancë dëgjimore në procedurën administrative bëhet me përkthyes, në procesverbal do të shënohet se në cilën gjuhë ka folur personi i dëgjuar dhe kush ka qenë përkthyes.

2. Zbatimi i sanksioneve

Neni 19

E drejta e përdorimit të gjuhës e personave të dënuar në komunikim me Drejtorinë për zbatimin e sanksioneve, institucionin për zbatimin e sanksioneve ose në organet e tjera shtetërore, shfrytëzohet në pajtim me dispozitat e këtij ligji, që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhës në procedurën e përgjithshme administrative.

3. Avokati i Popullit

Neni 20

Në procedurën para Avokatit të Popullit gjuhë zyrtare është gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

Në procedurën që mbahet para Avokatit të Popullit gjuha tjetër që e flasin së paku 20% e qytetarëve dhe alfabeti i saj, gjithashtu është gjuhë zyrtare.

Dispozitat që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhëve në procedurën e përgjithshme administrative, në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në procedurën para Avokatit të Popullit.

Çdo person në komunikimin me Avokatin e Popullit mund ta përdorë njëren nga gjuhët zyrtare dhe alfabetin e saj, kurse Avokati i Popullit përgjigjet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor paraqitësi i parashtrësës.

4. Procesi zgjedhor

Neni 21

Gjatë mbajtjes së zgjedhjeve në punën e komisioneve komunale zgjedhore dhe këshillave zgjedhorë, në komunat në të cilat së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik, në përdorim zyrtar është edhe gjuha dhe alfabeti që e flasin së paku 20% të qytetarëve në këtë komunë.

Neni 22

Gjatë mbajtjes së zgjedhjeve lokale, parashtruesi i listave nga Kodi zgjedhor në njësinë e vetadministrimit lokal, në të cilën së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, paraqitja e listave të kandidatëve, përkatësisht e listës së kandidatëve për kryetar komune, bëhet në gjuhën dhe alfabetin që e përdorin qytetarët në këtë njësi të vetadministrimit lokal.

Gjatë mbajtjes së zgjedhjeve parlamentare, parashtruesi i listave nga Kodi zgjedhor në njësitë zgjedhore në të cilat së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, paraqitja e listave të kandidatëve, përveç në gjuhën maqedonase dhe në alfabetin e saj cirilik bëhet edhe në gjuhën dhe alfabetin që e përdorin qytetarët në këtë njësi të vetadministrimit lokal.

Neni 23

Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve listat unike të përcaktuara të kandidatëve për deputetë në njësitë zgjedhore, do t'i publikojë në gazetatsat ditore prej të cilave njëra është në gjuhën e bashkësisë që e flasin së paku 20% e qytetarëve në Republikën e Maqedonisë, më së voni 25 ditë para ditës së caktuar për mbajtjen e zgjedhjeve.

Listat e përcaktuara të kandidatëve në komunat në të cilat së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, përveç në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, botohen edhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdorin qytetarët në këtë komunë.

Neni 24

Udhëzimi për votim i botuar nga Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhët dhe alfabetet e bashkësive të shënuara në Preambulën e Kushtetutës të Republikës së Maqedonisë.

Neni 25

Fletëvotimi shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Emri i paraqitësit të listës, emri dhe mbiemri i kandidatit, përkatësisht i bartësit të listës shkruhen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Për pjesëtarët e bashkësive, emri i paraqitësit të listës dhe emri e mbiemri i kandidatit, përkatësisht i bartësit të listës shkruhen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin e bashkësisë së cilës ata i takojnë.

Në komunat në të cilat së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, fletëvotimet për zgjedhje përveç në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, shtypen edhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdorin qytetarët në këtë komunë.

5. Format e deklarimit të drejtpërdrejtë

Neni 26

Fletëvotimi për referendum në nivel shtetëror shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Në komuna dhe në Qytetin e Shkupit, në të cilat përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik, në përdorim zyrtar është edhe gjuha tjetër zyrtare dhe alfabeti i saj, fletëvotimi shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që është në përdorim zyrtar në këtë komunë dhe në Qytetin e Shkupit.

Neni 27

Fletëvotimi për referendum në nivel lokal shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Në komuna, në Qytetin e Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, në të cilat përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik në përdorim zyrtar është edhe gjuha tjetër zyrtare dhe alfabeti i saj, fletëvotimi shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që është në përdorim zyrtar në këtë komunë, në Qytetin e Shkupit dhe në komunat në Qytetin e Shkupit.

Neni 28

Nënshkrimet e qytetarëve për iniciativë qytetare në nivel shtetëror jepen në formular para organit të administratës shtetërore kompetent për evidencën e së drejtës zgjedhore, në suazat e orarit të punës.

Formulari nga paragrafi 1 i këtij neni përmban propozimin për të cilin grumbullohen nënshkrimet e qytetarëve dhe të dhënat për numrin rendor, emrin dhe mbiemrin, numrin unik të amzës së qytetarit dhe lokalit për nënshkrimin e qytetarëve.

Në komunat dhe në Qytetin e Shkupit në të cilat përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik në përdorim zyrtar është edhe gjuhë tjetër zyrtare dhe alfabeti i saj, formulari nga paragrafi 2 i këtij neni shtypet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që është në përdorim zyrtar në këtë komunë dhe në Qytetin e Shkupit.

6. Dokumentet personale

Neni 29

Për qytetarët që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, formulari i letërnjoftimit shtypet edhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor qytetari.

Për qytetarët që flasin gjuhë të ndryshme nga gjuha zyrtare, me kërkesë të tyre personale, të dhënat për emrin personal që shënohen në letërnjoftim shkruhen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin që e përdor qytetari.

Neni 30

Formularët e pasaportave dhe të vizave shtypen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, me përkthim në gjuhën angleze dhe frënge dhe alfabetin e tyre.

Për qytetarët që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, me kërkesë të tyre personale formulari i pasaportës dhe fletudhëtimit shtypet edhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor qytetari.

Për qytetarët që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, me kërkesë të tyre personale, të dhënat që shënohen në pasaportë dhe në fletudhëtim shkruhen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor qytetari.

Për qytetarët që flasin gjuhë të ndryshme nga gjuha zyrtare, me kërkesë të tyre personale, të dhënat për emrin personal që shënohen në pasaportë shkruhen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin që e përdor qytetari.

7. Evidenca e amzës

Neni 31

Librat e amzës mbahen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Në rajonet e njësive të vetadministrimit lokal në të cilat së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, formulari i librave të amzës shtypet dhe të dhënat në të shkruhen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor qytetari.

Aktlindjet që lëshohen në bazë të librave të amzës nga paragrafi 2 i këtij neni lëshohen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin që e përdor qytetari.

8. Autorizimet policore

Neni 32

Gjatë zbatimit të autorizimeve policore për thirrje, arrest dhe ndalim, nëpunësi policor doemos duhet që menjëherë ta njoftojë personin në gjuhën që e kupton për shkaqet e thirrjes, të arrestimit ose të ndalimit, dhe në mënyrë të qartë ta udhëzojë për të drejtën që të heshtë, të drejtën të këshillohet me mbrojtës, të drejtën për mbrojtës gjatë kohës së procedurës policore, të drejtën për ndihmë mjekësore nëse këtë personi e kërkon, si dhe për të drejtën që të njoftohet anëtar i familjes së tij ose personi i afërt me të.

9. Veprimtaria radiodifuzive

Neni 33

Këshilli për Radiodifuzion, përveç kritereve të parapara në Ligjin për veprimtari radiodifuzive, fletëparaqitet i vlerëson edhe në bazë të llojllojshmërisë së zhanrit dhe tematikës së përmbajtjeve programore, përqindjes të pjesëmarrjes së programeve të prodhuara në mënyrë burimore në gjuhën maqedonase ose në gjuhët e bashkësive etnike jo shumicë që jetojnë në Republikën e Maqedonisë në programin e përgjithshëm ditor që planifikohet të emitohet, përfaqësimit të programeve që do të trajtojnë ngjarje dhe raste me rëndësi për rajonin në të cilin do të emtohet programi dhe përfaqësimit të veprave audiovizuale evropiane.

Neni 34

Radiodifuzierët janë të obliguar që të emetojnë së paku 30% të programit të krijuar në mënyrë burimore në gjuhën maqedonase ose në gjuhët e bashkësive jo shumicë që jetojnë në Republikën e Maqedonisë, me ç'rast në kohën e emetimit ditor nuk llogaritet koha e caktuar për lajme, ngjarje sportive, lojëra, reklamim dhe shërbime të teleketkstit dhe teleshopingut.

Radiodifuzierët janë të obliguar të sigurojnë që së paku 30% e muzikës së emetuar vokale-instrumentale të jetë në gjuhën maqedonase ose në gjuhët e bashkësive etnike jo shumicë në Republikën e Maqedonisë.

Dispozita e paragrafit 1 të këtij neni nuk ka të bëjë me radiodifuzierët që kanë servise programore tematike (tipike) ose që kushtëzohen me pagesë nga shfrytëzuesi.

Neni 35

Radiodifuzierët e emetojnë programin në gjuhën maqedonase, ndërsa në rastet kur programi është i dedikuar për bashkësinë jo shumicë në gjuhën e kësaj bashkësie.

Nëse serviset programore që rriemtohen përmes rrjeteve publike komunikuese titullohen në gjuhë të ndryshme nga gjuha në të cilën janë prodhuar në origjinal, doemos duhet të titullohen në gjuhën maqedonase, përveç teleshopingut dhe reklamave.

Neni 36

Programet në gjuhë të huaja ose pjesë të tyre që emtohen në programet e radiodifuzierëve duhet të përkthehen në gjuhën maqedonase, përkatësisht në gjuhën e bashkësisë jo shumicë.

Dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni nuk kanë të bëjnë me transmetimin e ngjarjeve muzikore dhe skenike, programeve arsimore për mësimin e gjuhës së huaj, si dhe pjesëve të programeve të dedikuara për të huajt.

Pjesët e programeve që nuk përkthehen parajlmërohen në gjuhën maqedonase, përkatësisht në gjuhën e bashkësisë jo shumicë.

Neni 37

Spotet reklamuese ose të teleshoppingut detyrimisht emetohen në gjuhën maqedonase, me përklthim në maqedonisht ose në gjuhën e bashkësisë etnike përkatëse.

Neni 38

Radiotelevizioni i Maqedonisë, (në tekstin e mëtejme: RTM) në territorin e Republikës së Maqedonisë, emeton një servis programor televiziv në gjuhën maqedonase dhe një servis programor televiziv në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve, e cila është e ndryshme nga gjuha maqedonase dhe e bashkësive të tjera jo shumicë.

RTM-ja në territorin e Republikës së Maqedonisë, emeton së paku dy servise radio-programore në gjuhën maqedonase dhe një servis radio-programor në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve që është e ndryshme nga gjuha maqedonase dhe e bashkësive të tjera jo shumicë.

RTM-ja emeton radio-programe të veçanta të dedikuara për informimin e mërgimtarëve dhe qytetarëve të Republikës së Maqedonisë që jetojnë në vendet fqinje, në Evropë dhe në kontinentet e tjera në maqedonisht dhe në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve që është e ndryshme nga gjuha maqedonase dhe e bashkësive të tjera që nuk janë shumicë.

RTM-ja emeton së paku një servis radio-programor dhe një servis programor televiziv përmes satelitit të dedikuar për mërgimtarët dhe qytetarët e Republikës së Maqedonisë që jetojnë në Evropë dhe në kontinentet e tjera në gjuhën maqedonase dhe në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve që është e ndryshme nga gjuha maqedonase dhe e bashkësive të tjera jo shumicë.

Neni 39

RTM-ja është e obliguar që në çdo servis programor televiziv në periudhën prej orës 18,00 deri në ora 22,00, të sigurojë së paku 40% program të krijuar në mënyrë burimore në gjuhën maqedonase ose në gjuhët e bashkësive jo shumicë që jetojnë në Republikën e Maqedonisë prej kohës së përgjithshme vjetore të emetimit, me ç'rast së paku 30% program gjatë një dite të prodhuar në mënyrë burimore në gjuhën maqedonase ose në gjuhët e bashkësive jo shumicë që jetojnë në Republikën e Maqedonisë.

RTM-ja është e obliguar që gjatë një dite, në çdo servis radio-programor, të sigurojë së paku 40% program të prodhuar në mënyrë burimore në gjuhën maqedonase ose në gjuhët e bashkësive jo shumicë që jetojnë në Republikën e Maqedonisë.

RTM-ja është e obliguar të sigurojnë që së paku 45% e muzikës së emetuar vokale-instrumentale të jetë në gjuhën maqedonase ose në gjuhën e bashkësive etnike jo shumicë në Republikën e Maqedonisë.

10. Objektet e infrastrukturës

Neni 40

Emri i rrugës, sheshit, urës dhe i objektit tjetër infrastrukturor shkruhet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Në komunën në të cilën së paku 20% e qytetarëve përdorin gjuhë tjetër zyrtare, të ndryshme nga gjuha maqedonase, emri i rrugës, sheshit, urës dhe i objektit tjetër infrastrukturor, përveç në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, shkruhet edhe në gjuhën dhe alfabetin që e shfrytëzojnë së paku 20% e qytetarëve në këtë komunë.

11. Vetadministrimi lokal

Neni 41

Në komuna gjuhë zyrtare është gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

Në komuna gjuhë zyrtare përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik është edhe gjuha dhe alfabeti të cilën e përdorin së paku 20% e banorëve të komunës.

Për përdorimin e gjuhëve dhe alfabeteve në të cilat flasin më pak se 20% e banorëve të komunës vendos Këshilli i Komunës.

Neni 42

Në Qytetin e Shkupit gjuhë zyrtare është gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

Në Qytetin e Shkupit përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik gjuhë zyrtare është edhe gjuha dhe alfabeti të cilën e shfrytëzojnë së paku 20% e banorëve të Qytetit të Shkupit.

Për përdorimin e gjuhëve dhe alfabeteve në të cilat flasin më pak se 20% e banorëve të Qytetit të Shkupit, vendos Këshilli i Qytetit të Shkupit.

Dispozitat që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhëve dhe alfabeteve në të cilat flasin më pak se 20% e banorëve të Qytetit të Shkupit, miratohen me shumicë votash e anëtarëve të pranishëm të Këshillit të Qytetit të Shkupit, me ç'rast doemos duhet të ketë shumicë votash e anëtarëve të pranishëm të Këshillit të cilët u takojnë bashkësive të cilat nuk janë banorë shumicë në Qytetin e Shkupit.

Neni 43

Në komunat në Qytetin e Shkupit gjuhë zyrtare është gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

Në komunat në Qytetin e Shkupit përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik, gjuhë zyrtare është edhe gjuha dhe alfabeti të cilën e shfrytëzojnë së paku 20% e banorëve në komunë.

Për përdorimin e gjuhëve dhe alfabeteve në të cilat flasin më pak se 20% e banorëve në komunat në Qytetin e Shkupit, vendos Këshilli i Komunës.

Dispozitat që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhëve dhe alfabeteve në të cilat flasin më pak se 20% e banorëve të komunës, miratohen me shumicë votash të anëtarëve të pranishëm të këshillit të komunës, me ç'rast doemos duhet të ketë shumicë votash të anëtarëve të pranishëm të cilët u takojnë bashkësive të cilat nuk janë banorë shumicë të komunës.

12. Financat

Neni 44

Gjuha zyrtare e cila shfrytëzohet në procedurën tatimore është rregulluar me dispozitat që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhës në procedurën e përgjithshme administrative të këtij ligji.

Neni 45

Librat afaristë dhe evidencat e tjera doemos duhet të dorëzohen në gjuhën zyrtare.

Drejtoria e të Hyrave Publike mund të lejojë përjashtime nga paragrafi 1 i këtij neni kur librat afaristë dhe evidencat janë në gjuhën të cilën personi zyrtar e zotëron.

13. Ekonomia

Neni 46

Firma e shoqërisë tregtare është në gjuhën maqedonase, me alfabet cirilik.

Firma e shoqërisë tregtare me seli në njësinë e vetadministrimit lokal në të cilën së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga ajo maqedonase, mund të jetë edhe në këtë gjuhë dhe përdoret vetëm së bashku me emrin e firmës në gjuhën maqedonase, me alfabetin cirilik.

Neni 47

Tregtari i mban librat tregtarë në gjuhën maqedonase, me shifra arabe dhe me vlera të shprehura në denarë. Nëse shfrytëzohet shkurtesa, kode, shenja ose simbole, ai duhet ta shpjegojë qartë kuptimin e tyre.

Tregtari me seli në njësinë e vetadministrimit lokal në të cilën së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga ajo maqedonase, librat tregtarë i mban në gjuhën maqedonase, ndërsa mund t'i mbajë edhe në këtë gjuhë.

14. Arsimi dhe shkenca

Neni 48

Puna edukative-arsimore në shkollën fillore zhvillohet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Për pjesëtarët e bashkësisë që e ndjekin mësimin në gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik, puna edukative-arsimore zhvillohet në gjuhën dhe alfabetin e bashkësisë përkatëse në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

Nxënësit nga paragrafi 2 i këtij neni detyrimisht e mësojnë edhe gjuhën maqedonase.

Mësimdhënësi, punëtori profesional dhe edukatori në shkollën fillore në të cilat mësimi zhvillohet në gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase, përveç mësimdhënësve nga lënda e gjuhës maqedonase, duhet ta njohin dhe gjuhën dhe alfabetin në të cilën zhvillohet mësimi.

Shkolla fillore është e detyruar të organizojë kontrollin e diturive të gjuhës së mësimdhënësve nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni.

Neni 49

Në shkollën fillore për zhvillimin e veprimtarisë edukative-arsimore përdoren tekste dhe mjete ndihmëse mësimore.

Pjesëtarët e bashkësisë, të cilët mësimin e ndjekin në gjuhë të ndryshme nga ajo maqedonase, përdorin tekste shkollore në gjuhën e bashkësisë përkatëse.

Neni 50

Dokumentacioni pedagogjik në shkollat fillore mbahet dhe lëshohet në gjuhë maqedonase me përdorimin e alfabetit cirilik.

Për nxënësit, pjesëtarë të bashkësisë të cilët mësimin e ndjekin në gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase, dokumentacioni pedagogjik mbahet dhe lëshohet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin në të cilën zhvillohet mësimi.

Neni 51

Veprimtaria edukative-arsimore në shkollën e mesme zhvillohet në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik.

Për pjesëtarët e bashkësisë që ndjekin mësimin në gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik, veprimtaria edukative-arsimore në shkollat e mesme publike zhvillohet në gjuhën dhe alfabetin e bashkësisë përkatëse në mënyrë dhe në kushte të përcaktuara me këtë ligj.

Nxënësit nga paragrafi 2 i këtij neni detyrimisht e mësojnë edhe gjuhën maqedonase.

Në shkollën publike për zhvillimin e veprimtarisë edukative-arsimore përdoren tekste shkollore.

Pjesëtarët e bashkësisë, të cilët mësimin e ndjekin në gjuhë të ndryshme nga ajo maqedonase, përdorin tekste shkollore në gjuhën e bashkësisë përkatëse.

Neni 52

Dokumentacioni pedagogjik në shkollat e mesme mbahet dhe lëshohet në gjuhën maqedonase me përdorimin e alfabetit cirilik.

Për pjesëtarët bashkësisë, të cilët mësimin e ndjekin në gjuhë të ndryshme nga gjuha maqedonase, dokumentacioni pedagogjik mbahet dhe lëshohet në gjuhën maqedonase me përdorimin e alfabetit të saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin në të cilën zhvillohet mësimi.

Ditari i paraleles mbahet në gjuhën dhe alfabetin në të cilën zhvillohet mësimi.

Neni 53

Mësimi në institucionet e larta arsimore zhvillohet në gjuhën maqedonase.

Pjesëtarët e bashkësisë për shkak të shprehjes, kultivimit dhe zhvillimit të identitetit të vet dhe veçorive të tjera, kanë të drejtë që mësimin në institucionet shtetërore të arsimit të lartë,

për programe dhe përmbajtje përkatëse studimore ta mbajnë në gjuhën e bashkësisë, të ndryshme nga gjuha maqedonase, në pajtim me këtë ligj dhe statutin e institucionit të lartë arsimor. Financimi nga ana e shtetit do të sigurohet për arsimin e lartë edhe në gjuhën të cilën e flasin së paku 20% e popullatës në Republikën e Maqedonisë.

Mësimi në institucionet pedagogjike shtetërore të arsimit të lartë për arsimin e edukatorëve për mësim parashkollor dhe mësimdhënës për arsim fillor, si dhe për lëndët didaktike-metodike për mësimdhënës për arsimin e mesëm, mund të mbahet edhe në gjuhët e pjesëtarëve të bashkësisë të tjera të cilët nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë.

Mësimi në institucionet e larta arsimore private mund të mbahet edhe në gjuhët e pjesëtarëve të bashkësisë të cilët nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë ose në gjuhë botërore. Kur mësimi zhvillohet në gjuhët e pjesëtarëve të bashkësisë të cilët nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë ose në gjuhët botërore, gjuha maqedonase mësohet si lëndë e veçantë mësimore dhe mësimi zhvillohet në gjuhën maqedonase së paku edhe në dy lëndë mësimore.

Kur mësimi zhvillohet në gjuhët e pjesëtarëve të bashkësisë të cilët nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë, në pajtim me paragrafët 2, 3 dhe 4 të këtij neni, gjuha maqedonase mësohet si lëndë e veçantë mësimore dhe mësimi zhvillohet në gjuhën maqedonase dhe së paku edhe në dy lëndë mësimore nga programi studimor.

15. Kultura

Neni 54

Ministria e Kulturës për realizimin e interesit nacional, në pajtim me Programin nacional, shpall konkurse publike për projekte që janë me interes nacional, në muajin maj të vitit në vijim për vitin pasardhës.

Konkurset nga paragrafi 1 i këtij neni shpallen në mjetet e informimit publik dhe zgjasin 30 ditë nga dita e shpalljes. Konkursët shpallen së paku në një nga gazetatat që botohen në gjuhën maqedonase dhe gazetatat që botohen në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve të cilët flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

Neni 55

Pllaketa e ndarë në pajtim me Ligjin për kulturë fituesve të titullit Ambasador i Kulturës i Republikës së Maqedonisë, pjesëtarëve të bashkësisë etnike e cila është mbi 20% në Republikën e Maqedonisë, përveç në gjuhën maqedonase u ndahet edhe në gjuhën të cilën e flet pjesëtari i kësaj bashkësisë.

Neni 56

Bibliotekat lokale në njësitë e vetadministrimit lokal në rajonin e së cilës janë themeluar dhe në të cilat përveç gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik, zyrtarë është edhe gjuha dhe alfabeti që e flasin së paku 20% e qytetarëve në Republikën e Maqedonisë, evidencën hyrëse dhe katalogun themelor të fondit të bibliotekës e mbajnë në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik dhe në gjuhën dhe alfabetin që e flasin së paku 20% e qytetarëve në Republikën e Maqedonisë në rajonin e kësaj njësie të vetadministrimit lokal.

16. Qasja e lirë e informatave

Neni 57

Kërkuesi, në pajtim me Ligjin për qasje të lirë në informata me karakter publik, kërkesën ia dërgon poseduesit të informatës në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, kurse kërkuesi i cili flet gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha dhe alfabeti maqedonase, kërkesën mund ta dorëzojë edhe në gjuhën zyrtare dhe shkrimin që e përdor në pajtim me ligjin.

17. Shpallja e akteve

Neni 58

Ligjet botohen edhe në gjuhë dhe alfabet tjetër që e flasin së paku 20% e qytetarëve të cilët u takojnë bashkësive në Republikën e Maqedonisë.

VI. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 59

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji shfuqizohen dispozitat e ligjeve dhe të Rregullores së Kuvendit të Republikës së Maqedonisë që kanë të bëjnë me përdorimin e gjuhës që e flasin së paku 20% e qytetarëve në Republikën e Maqedonisë.

Neni 60

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**1920.**

Врз основа на член 11 став 1 точка 5 од Законот за јавните претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/96, 6/02, 40/03, 49/06 и 22/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25.07.2008 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПРОДАЖНА ЕДИНЕЧНА ЦЕНА ЗА СТАНОВИ, ПОДРУМИ И ЛОКАЛИ ВО СТАНБЕНО-ДЕЛОВЕН ОБЈЕКТ Б1 НА УЛ. „БЛАЖО АЛЕКСОВ“ ББ ВО КАВАДАРЦИ

1. Со оваа одлука се дава согласност на Одлуката за утврдување на продажна единечна цена за станови, подруми и локали во станбено-деловен објект Б1 на ул. „Блажо Алексов“ бб во Кавадарци бр. 02-2217/7 од 11.02.2008 година, донесена од Управниот одбор на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија, на седницата одржана на 11.02.2008 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3288/1
25 јули 2008 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА****1921.**

По извршеното проверување на изворниот текст, утврдено е дека во текстот на Одлуката за одобрување на Ценовник-тарифа за испорака на топлинска енергија за греење на тарифните потрошувачи на Топлификација АД Скопје, за период од 1 август до 31 декември 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 93/2008) е направена техничка грешка поради што се дава следната

**И С П Р А В К А
НА ОДЛУКАТА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНОВНИК-ТАРИФА ЗА ИСПОРАКА НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА ЗА ГРЕЕЊЕ НА ТАРИФНИТЕ ПОТРОШУВАЧИ НА ТОПЛИФИКАЦИЈА АД СКОПЈЕ, ЗА ПЕРИОД ОД 1 АВГУСТ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2008 ГОДИНА**

Во Одлуката за одобрување на Ценовник-тарифа за испорака на топлинска енергија за греење на тарифните потрошувачи на Топлификација АД Скопје, за период од 1 август до 31 декември 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 93/2008) во точка 2, во Табелата колоната со назив „Цена од 01.01.2008“, се заменува со назив „Цена од 01.08.2008“.

Бр. 03-1291/2
13 август 2008 година
Скопје

Заменик претседател,
Владко Гаврилов, с.р.

**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА
КОНКУРЕНЦИЈАТА****1922.**

Врз основа на член 20 став 1 точка 2 и член 26 од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 04/05, 70/06 и 22/07) и член 205 од Законот за општата управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/05), постапувајќи по известувањето за концентрација поднесено од претпријатието Цементарница УСЈЕ АД Скопје, преку полномошник Адвокатско друштво Поленак, Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на ден 27.06.2008 година, го донесе следното

Р Е Ш Е Н И Е

1. Се утврдува дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Цементарница УСЈЕ АД Скопје, со седиште на ул. „Првوماјска“ бб, Скопје, Република Македонија и Друштво за производство, градежништво, трговија и услуги РУДМАК ДООЕЛ експорт-импорт Скопје, со седиште на ул. „Петар Драпшин“ бр.21, Скопје, Република Македонија, по основ на стекнување на удел од 100% од вкупниот капитал на РУДМАК ДООЕЛ експорт-импорт Скопје, од страна на Цементарница УСЈЕ АД Скопје, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

2. Се задолжува подносителот на известувањето за концентрација да плати административна такса за известување за концентрација во износ од 6 000,00 ден. и за решението во износ од 30 000,00 ден., по тарифен број 28-а од Законот за административни такси („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/93, 20/96, 7/98, 13/01, 24/03, 19/04, 61/04 и 95/05) на сметка на Буџетот на Република Македонија бр. 1000000000-63095, уплатна сметка 84017903161, приходна шифра и програма 72231300 и при подигнување на решението да достави доказ за извршена уплата на административните такси.

Бр. 07-164/5
27 јуни 2008 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

1923.

Врз основа на член 20 став (1) точка 2) и член 26 од Законот за заштита на конкуренцијата (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 04/05, 70/06 и 22/07) и член 205 од Законот за општата управна постапка (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/05), а постапувајќи по известувањето за концентрација поднесено од Westinghouse Air Brake Technologies Corporation која во деловните односи настапува и под скратена фирма Wabtec Corporation (Вабтек Корпорација), со седиште на 1001 Ер Брејк Авенија, Вилмердинг, Пенсилванија, Соединети Американски Држави, Комисијата за заштита на конкуренцијата на седница одржана на ден 10.06.2008 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Се утврдува дека концентрацијата помеѓу Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (во натамошниот текст: “Вабтек Корпорација”), со седиште на 1001 Ер Брејк Авенија, Вилмердинг, Пенсилванија, Соединети Американски Држави и претпријатието Поли С.п.А (во натамошниот текст: “Поли С.п.А”) со седиште на Виа Фонтанела 11, Камисано Република Италија кое е воедно исклучив и неспорен сопственик на учество од 79,58 во основната главнина на Фабриката за производство на хидраулика, енергетика, електроника, пневматика и опрема МЗТ Хепос АД Скопје (во натамошниот текст: “МЗТ ХЕПОС АД Скопје”), со седиште на улица “Перо Наков” бб, 1000 Скопје, Република Македонија по основ на стекнување од страна на Вабтек Корпорација на акции кои претставуваат 100% од основната главнина во Поли С.п.А., иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

2. Се задолжува подносителот на известувањето за концентрација да плати административна такса за известување за концентрација во износ од 6.000,00 ден. и за решението во износ од 30.000,00 ден., по тарифен број 28-а од Законот за административни такси (“Службен Весник на РМ“ бр.17/93, 20/96, 7/98, 13/01, 24/03, 19/04, 61/04 и 95/05) на сметка на Буџетот на Република Македонија бр. 100000000063095, уплатна сметка 84017903161, приходна шифра и програма 72231300 и при подигнување на решението да достави доказ за извршена уплата на административните такси.

Бр. 07-250/3
10 јуни 2008 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

1924.

Врз основа на член 6, став (2), член 27-а, член 46 и член 47, став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 04/05; 70/06 и 22/07), како и врз основа на член 64 од Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/06), Комисијата за заштита на конкуренцијата, преку Комисијата за прекршочни работи во состав Розана Ванковска, Александра Хади-Кочкова Вељаноска и Валентина Николова, постапувајќи против Македонски Телеком АД - Скопје, со седиште на ул. “Орце Николов” бб, 1000 Скопје и одговорно лице Н. Ј. Б. Б., заради сторен прекршок-злоупотреба на доминантна позиција, на седницата одржана на ден 27.06.2008 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Комисијата за заштита на конкуренцијата со решение број 03-2/30 од 07.09.2007 година, утврди постоење на доминантна позиција на пазарот на изнајмени дигитални линии во Република Македонија и злоупотреба на истата од страна на Македонски Телеком АД - Скопје (пред промената на трговското име (назив)-А.Д. Македонски Телекомуникации Скопје), на начин што:

- користејќи ја својата доминантна позиција на пазарот за изнајмени дигитални линии и определувајќи високи цени за изнајмување на дигитална линија со брзина од 64 kbit/s, а во услови кога изнајмените дигитални линии се основен предуслов за овозможување конкурентски натпревар помеѓу Македонски Телеком АД - Скопје и Интернет сервис провајдерите на соседниот пазар за обезбедување на интернет пристап преку изнајмена дигитална линија, Македонски Телеком АД - Скопје создава фактичка пречка за развој на конкуренцијата на пазарот за обезбедување на интернет пристап преку изнајмена дигитална линија, и истовремено влијаат на создавањето/зајакнувањето на својата доминантна позиција и на тој пазар, и

- Македонски Телеком АД - Скопје сите корисници на услугата “изнајмена дигитална линија” ги третира исто, односно не прави никаква разлика помеѓу “обичните” крајни корисници кои ги изнајмуваат дигиталните линии за свои потреби и Интернет сервис провајдерите кои овие линии не ги изнајмуваат како крајни корисници, туку заради понатамошно обезбедување на интернет пристап преку изнајмена дигитална линија за свои крајни корисници. На овој начин Македонски Телеком АД - Скопје ги става своите непосредни конкуренти во понеповолна конкурентска позиција и си создава директна предност во конкурентската борба на пазарот за обезбедување на интернет пристап преку изнајмени дигитални линии до крајните корисници.

2. Злоупотребата на доминантната позиција од точка 1 од ова решение претставува прекршок согласно член 47, став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

3. За сторениот прекршок од точка 2 од ова решение, на правното лице Македонски Телеком АД - Скопје со седиште на ул. “Орце Николов” бб, 1000 Скопје, ЕДБ ХХХ¹ и ЕМБС ХХХ му се изрекува прекршочна санкција во вид на глоба во износ од 145.747.874,00 денари, што претставува ХХХ% од вредноста на вкупниот годишен приход на претпријатието, остварен во деловната 2005 година, како година што и претходи на годината во која е сторен прекршокот од точка 1 на ова решение.

4. Глобата од точка 3) од ова решение да се плати во рок од 30 дена од денот на доставувањето на ова решение на следната уплатна сметка: 84018205187 други парични казни со приходна шифра 722129 и програма 00. Неплатената глоба или ненавремено платената глоба, ќе се наплати по присилен пат.

Бр. 09-167/5
27 јуни 2008 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

¹ Податоците обележани со ХХХ се службена тајна

1925.

Врз основа на член 20 став (1) точка 2) и член 26 од Законот за заштита на конкуренцијата ("Службен весник на Република Македонија" бр. 04/05, 70/06 и 22/07) и член 205 од Законот за општата управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05), а постапувајќи по известувањето за концентрација поднесено од Demir-Halk Bank (Netherland) N.V. преку Дилоит ДОО Скопје, Комисијата за заштита на конкуренцијата на седница одржана на ден 27.06.2008 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Се утврдува дека концентрацијата помеѓу Demir-Halk Bank (Netherland) N.V., со седиште на Parklaan 8, 3016 BV Rotterdam, Кралство Холандија и Извозна и Кредитна Банка АД Скопје, со седиште на Бул. Партизански Одреди бр.3, блок 11, Скопје, Република Македонија, по основ на стекнување на 55,87% од акционерскиот капитал на Извозна и Кредитна Банка АД Скопје, од страна на Demir-Halk Bank (Netherland) N.V, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

2. Се задолжува подносителот на известувањето за концентрација да плати административна такса за известување за концентрација во износ од 6.000,00 ден. и за решението во износ од 30.000,00 ден., по тарифен број 28-а од Законот за административни такси ("Службен Весник на РМ" бр.17/93, 20/96, 7/98, 13/01, 24/03, 19/04, 61/04 и 95/05) на сметка на Буџетот на Република Македонија бр. 10000000063095, уплатна сметка 84017903161, приходна шифра и програма 72231300 и при подигнување на решението да достави доказ за извршена уплата на административните такси.

Бр. 07-282/3
27 јуни 2008 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

1926.

Врз основа на член 20 став 1 точка 2 и член 26 од Законот за заштита на конкуренцијата ("Службен весник на Република Македонија" бр. 04/05, 70/06 и 22/07) и член 205 од Законот за општата управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05), постапувајќи по известувањето за концентрација поднесено од Mars Incorporated, преку Адвокатско Друштво Поленак од Скопје, Комисијата за заштита на конкуренцијата на седница одржана на ден 25.07.2008 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Се утврдува дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Mars Incorporated, со седиште на 6885 Elm Street, McLean, Virginia 22101-3883, САД односно со регистрирано седиште на 1209, Orange Street, Wilmington, Delaware, САД и Wm. Wrigley Jr. Company, со седиште на Wrigley Building, 410 North Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611, САД односно со регистрирано седиште на 1209, Orange Street, Wilmington, Delaware, САД, преку стекнување на 80,7% од капиталот на Wm. Wrigley Jr. Company од страна на Mars Incorporated, а поднесено од Mars Incorporated, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

2. Се задолжува подносителот на известувањето за концентрација да плати административна такса за известување за концентрација во износ од 6.000,00 ден. и за решението во износ од 30.000,00 ден., по тарифен број 28-а од Законот за административни такси ("Службен весник на Република Македонија" бр. 17/93, 20/96, 7/98, 13/01, 24/03, 19/04, 61/04 и 95/05) на сметка на Буџетот на Република Македонија бр. 1000000000-63095, уплатна сметка 84017903161, приходна шифра и програма 72231300 и при подигнување на решението да достави доказ за извршена уплата на административните такси.

Бр. 07-287/3
25 јули 2008 година
Скопје

Претседател,
Чедомир Краљевски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА**1927.**

Врз основа на членот 10 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 70/94, 62/95, 33/97, 50/01, 26/02, 46/02, 37/05 и 121/07), Министерството за труд и социјална политика

ОБЈАВУВА

1. Стапката на трошоците на живот за месец јули 2008 година, во однос на месец јуни 2008 година, е пониска за 0,9%.

2. Исплатата на платите за месец јули 2008 година, во однос на месец јуни 2008 година, работодавачите од членот 3 став 1 ја вршат на нивото на правото утврдено за претходниот месец.

Министер,
Цельаљ Бајрами, с.р.

www.sivesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2008 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2008101